

EXPUNERE DE MOTIVE

Articolul 7 din Ordonanța Guvernului nr. 57/2002 privind cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică stabilește cadrul general privind structurile în care se pot desfășura activități de cercetare-dezvoltare în România.

Actualizarea cadrului normativ cu incidență în activitatea de cercetare, dezvoltare și inovare a condus la o extindere a resursei umane care desfășoară astfel de activități, prin includerea în această categorie profesională, conform prevederilor art. 4 din Legea nr. 183/2024 privind statutul personalului de cercetare, dezvoltare și inovare, a persoanelor care desfășoară activitate de cercetare, dezvoltare și inovare în cadrul nucleelor de cercetare constituite în cadrul instituțiilor cu atribuții în domeniul securității naționale, stabilite de Legea nr. 51/1991 privind securitatea națională a României, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

În acest context legislativ, Institutul pentru Tehnologii Avansate – ITA, în calitate sa de structură a Serviciului Român de Informații a fost definit ca nucleu de cercetare în domeniul tehnic al SRI, iar personalul de specialitate din cadrul nucleului a dobândit statutul de personal de cercetare, dezvoltare și inovare, inclusiv drepturile și obligațiile conferite de lege.

Cu toate acestea, cadrul actual nu prevede explicit posibilitatea ca activitatea de cercetare-dezvoltare să fie realizată în nuclee de cercetare constituite în cadrul instituțiilor cu atribuții în domeniul securității naționale, deși aceste instituții desfășoară frecvent activități specifice de cercetare aplicativă, dezvoltare și inovare în sprijinul misiunilor esențiale. Prin natura și specificul activităților desfășurate, instituțiile din domeniul securității naționale operează cu informații sensibile, tehnologii clasificate și proiecte de cercetare dedicate domeniilor de interes strategic. De aceea, cercetarea în aceste instituții este organizată în mod particular în nuclee de cercetare, care nu se suprapun cu formele clasice de organizare a structurilor de cercetare-dezvoltare.

În egală măsură, definirea ITA ca nucleu de cercetare în domeniul tehnic al SRI reprezintă o punere în operă a strategiei naționale în domeniul inteligenței artificiale, aprobată prin HG nr. 832/2024, care accentuează, prin măsurile adoptate, sprijinirea proiectelor de modernizare a infrastructurii dedicate IA la nivelul nucleelor de cercetare (*M 2.1.1.*), finanțarea nucleelor de cercetare (*M 3.1.4.*) și a cercetării și dezvoltării de IA în instituțiile din sistemul de apărare, ordine publică și securitate națională (*M 5.2.22.*).

Totodată, în concordanță cu nevoia de a dezvolta activitatea de cercetare-dezvoltare în sprijinul securității naționale, prin actualizarea, în anul 2024, a HG nr. 1.411/2004 *privind aprobarea înființării, pe lângă Serviciul Român de Informații, a unor activități finanțate integral din venituri proprii*, a fost statuată posibilitatea SRI de a derula activități științifice pe bază de contracte de cercetare fundamentală, cercetare aplicată sau dezvoltare experimentală, sau de a desfășura astfel de activități în cadrul unor granturi/proiecte interne și externe de cercetare, din domenii tehnice de interes pentru securitatea națională.

În asumarea misiunilor sale complexe, SRI se află în avangarda acțiunilor de identificare, anticipare, prevenire, diminuare, respectiv contracarare a amenințărilor, riscurilor și vulnerabilităților care ar putea împiedica îndeplinirea obiectivelor de securitate.

Evoluțiile din domeniul tehnologic determină diversificarea și creșterea complexității riscurilor și amenințărilor de securitate, precum atacurile cibernetice, activitățile specifice

domeniului informațional (acțiuni ostile/de influență derulate în spațiul public, dezinformare, răspândirea de știri false/fabricate etc.) și posibile efecte nocive și destabilizatoare ale importului unor tehnologii cu uz civil în cadrul acțiunilor asimetrice și hibride, generând noi provocări de securitate.

În calitate de principal integrator și producător de tehnologie al Serviciului, Institutul pentru Tehnologii Avansate are rolul de a asigura mijloacele tehnice specifice, adecvate eforturilor de consolidare a rezilienței, calibrate pentru a răspunde noilor tipuri de amenințări - subtile și subversive - survenite inclusiv pe fondul evoluțiilor tehnologice.

Pentru a fi conectat în permanență la dinamica globală în materie de tehnologii de securitate, SRI trebuie să desfășoare activități de cercetare fundamentală și aplicată, dezvoltare tehnologică și inovare, pentru a fi un contributor activ la îndeplinirea și asigurarea funcției de prevenire și contracarare a riscurilor și a amenințărilor derivate din activitatea entităților ostile orientate împotriva intereselor de securitate ale statului român.

Portofoliul proiectelor care urmează a fi finanțate din bugetul anual alocat instituției sau din alte surse legal constituite se adresează unui spectru larg de aplicabilitate, abordând arii precum: zona operațională, analitică, suport decizie, managementul informațiilor clasificate, gestionarea resurselor, securitate IT&C, prin dezvoltarea unor sisteme specializate, care îndeplinesc cele mai înalte standarde de securitate, calitate, ergonomie și funcționalitate, pentru domenii de top și emergente, precum: Inteligență Artificială, BIG DATA, INFOSEC, Criptologie, Tehnologii cuantice, Robotică și Sisteme Autonome, SIGINT, TEMPEST, Biotehnologii, Securitate cibernetică, Tehnică specială și Forensic.

În acest sens, această intervenție legislativă permite accesul reglementat al nucleelor de cercetare la anumite programe de finanțare naționale dedicate cercetării.

Prin urmare, scopul actualizării cadrului legislativ, prin introducerea unei excepții la articolul 7, este acela de a permite recunoașterea formală a desfășurării activității de cercetare-dezvoltare în cadrul nucleelor de cercetare organizate intern în cadrul instituțiilor cu atribuții în domeniul securității naționale, în conformitate cu nevoile și cu specificul acestora.

Deputat BEJINARIU EUGEN

Senator NEAHU NICOLAE

Deputat Berna Batoro

Senator Iepelur Laurentiu Cristinel

RĂZVAN PASCA PNL

XAGY VASILE S.O.S. RO.

Deputat Fabian-Cristian Radu

Deputat Bogdan Copcaru